

Universitätsbibliothek Paderborn

**Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis
Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev
De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo**

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

lege anno C D X L I X , lata constet Irenæum post binas nuptias , contra canones apostolicos , Tyriorum Episcopum factum , ab Ecclesia illa , nulla prævia damnatione canonica , solo Principis imperio canones infractos ulciscente dejectum , mandata Hormisdæ Praefecto prætorio rei judicata executione . Refert etiam Liberatus non dissimile Zenonis decretum ; qui Petrum Mognum à sectatoribus suis Patriarcham Alexandriae creatum nondum fatis functo Timotheo , quem Basiliscus tyrannus sede sua depulerat , missio ad Anthemium Ægypti praefectum rescripto amovit . Id singulare in Moggo reperio , quod hæresim Eutychianam palam profiteatur . Ceterum Liberatus alienæ sedis invasionem , seu mavis adulterium contra canones patratum , à Zenone coercitum docet , his verbis : *Anthemius accepta imperiali jussione , expulit sacerdotio Petrum tanquam adulterum , & contra leges Ecclesiæ factum , & in episcopalem sedem Timotheum Salophacolum revocavit .* Que omnia à Principibus acta sunt jure quodam extraordinario , idque in apertissima canonum violatione : quæ nulla causâ cognitione nec judiciorum solennibus indigebat , sed in mera facti executione versabatur . Etenim si occulto & ambiguo crimen pulsati fuissent Episcopi , cognitio canonica synodus solam respexisset . Sed in manifestissima violatione , canonibus factam injuriam iis pœnis Principes ulciscabantur quæ legibus irrogatae erant , nempe expulsione à sede . Deturbationem enim illam , quæ vacantem Ecclesiam redderet , sibi arbitrii esse putabant ; non autem regradationem , vel dejectionem ab episcopali dignitate , quæ pœna erat merè ecclesiastica . Pœnam autem illam expulsionis cum vacatione episcopatus hodie irrogare non possunt Principes , ob eas causas quas tomo secundo exponam .

C A P V T I I .

Synopsis.

I. Violatis canonibus , dupliciter prospicitur discipline ; vel lata lege , vel specialiter emendato quod perperam gestum est . Late legis exemplum è Codice Theodosii & Iustiniani . Explicatur lex Omni innovatione . C. de sacro . Ecclesiæ . Theodosius relationes synodicas Illyrici in rebus dubiis tribuit Episcopo C.P. Quod caruit effectu .

II. Photij exposicio refutatur , que omnes questiones canonicas tribui putat Episcopo C.P. non autem solam relationem rerum dubiarum . Opinio viri eruditissimi , qui censet innovationem à lege damnatam versari in eo quod Illyriciani recessissent à sede C.P.

III. Principes specialiter quoque querelis adversus canonica judicia delatis prospiciebant ; quia patro-

cinium debebant non solum canonibus , sed etiam Clericis ; ut probatur à Concilio Chalcedonensi .

IV. Querela ad eos contrajudicia ecclesiastica delata , varie se gerebant . Aliquando ipsi cognitionem ad se transferebant . Id ostenditur exemplo Athanasij Alexandrinij . Ejus appellatio à Concilio Tyrio ad Constantinum respondet appellationibus ab absu : & differi ab appellatione Donatistarum .

V. Quatuor virtus seu nullitates Synodi Tyria . Hostes Athanasij à judicio non rejelli . Delegati in Marentidem ad testimonia recipienda , qui è cati illo erant suspectissimi . Delegatio decreta à parte tamum Concilij . Testimonia recepta in quoque . Dolus & infidus judicium .

VI. Ob ea vitia Athanasius libello postulat à Dionysio Imperatoris legato , ut negotium integrum ejus cognitioni reservet .

VII. Damnatur Athanasius . Appellat Constantinum , ob dolos , infidus . & vim hostium possitus quam judicum . Constantinus cognitionem suscipit , ut cognoscat de perverso illo judicio ordine . Ea cognitio eluditur , nova accusatione majestatis læsa delata . Ea de causa Athanasius in Gallias relegatur à Principer . In angustiis licere putavit Athanasius auxilia Principum implorare aduersus infesta judicia ecclesiastica .

I. P R I N C I P U M auctoritate restituen-
dos esse violatos canones , & male
gestarum rerum correctionem ex ea peten-
dam , docuit Iustinianus . Quod duplice mo-
do fiebat , vel latis legibus , quæ innovatio-
nes tentatas ab Episcopis ultra progredi ve-
tarent , & canonum executionem in futu-
rum decernerent ; vel etiam amota speciali-
ter canonis aliquicujus violatione . De primo
genere extat in Codice elegans Theodosij Iunioris constitutio , cuius hæc sunt verba : *Omni innovatione cessante , vetustatem & canones
pristinos ecclesiasticos , qui usque nunc tenuerunt ,
etiam per omnes Illyrici provincias servari preci-
pimus . Tum si quid dubitatis emergerit , id oporteat , non absque scientia viri reverendissimi sa-
crofæte legis antiftis urbis Constantinopolita-
ne , que Roma veteris prerogativâ latatur , con-
ventui sacerdotali sanctoque judicio reservari .* Qui mihi videatur genuinus hujus legis sensus , aperiam ; præcipue cùm à Photio in alienam à vero sententiam detorta fuerit , & in ejus enarratione quoque vir eruditissimus peccarat . Duo sunt legis membra . Primo ca-
vetur , ut antiqui mores & canones ecclesiastici vim suam obtineant , etiam in provinciis Illyrici ut in ceteris reliquarum Diceceionis provinciis ; ita ut si quid innovatum fuerit contra canones , Episcoporum incuria vel ambitu , omni effectu careat . Hic ergo Theodosius moribus antiquis & canonibus integrum auctoritatem restituit , & innovatio-
nes amolitur . Pars autem ista commate distingueda est à verbis sequentibus legis , juxta lectionem Codicis Theodosiani quam proposui . Secunda vero pars incipit ab hac

L. Omni. 45. C.
Th. de Epic. & I.
e. de tacitof. t. cel.

particula, *Tum*, quæ extat in Codice Theodosiano; in cuius locum irrepit in Codice Iustiniani particula *vt*; quæ licet eundem sensum exprimere possit, non tamen sic aper-tum, ut eum altera lectio præfert. Secunda ærem partis hic est sensus: Si quod dubium emerferit in canonum interpretatione, (quo prætextu Episcopi canonum violatorum in-vidiam à se depellebant) eam non unius Episcopi Metropolitani arbitrio temperandam, sed conventui sacerdotali & plenæ Illyricianaæ Diœceseos synodo committendam; ita tamen ut ea de re ad sedem Constantinopolitanam referatur. Canones pristini nulli sunt alij præter Nicænos & Antiochenos, qui quæstiones canonicas synodorum judicio finiendas decernunt, quod Synodus quoque Constantinopolitana amplèxa est, collectis provinciarum synodis in unum Diœceseos integræ conventum. Attamen fatendum est, sub prætextu conservanda vetustatis, novitatem magni momenti ad amplificandam Constantinopolitanæ sedis auctoritatem hac lege induci: quæ ita canonicas quæstiones Concilii Illyrianus reservat, ut res dubiæ ad Episcopum Constantinopolitanum referantur, eo quod nova Roma veteris Romæ privilegijs fruatur, & novæ Romæ Episcopus primatu honoris potiatur post Romanum Episcopum, juxta canonem secundum Synodi Constantinopolitanæ. Vnde sequi videbatur, eas omnes provincias quæ intra fines Orientalis Imperij comprehenderentur, ab urbis regia Episco-po eadem auctoritate regendas qua veteris Romæ Episcopus Occidentales provincias administrabat. Ideoque sicut difficiles causæ & ambiguæ à synodis ad Romanam sedem referenda sunt, ut observamus alibi ex Innocentio primo, ita quoque si quid dubietatis emerferit in canonum interpretatione, à synodis Illyrici judicandum decernit Theodosius, non absque scientia Episcopi Constantinopolitani; id est, relatione ad eum Episcopum facta. Loquitur enim de Illyrico Orientali, quod Macedoniae & Daciae ambas Diœceses complectebatur, distractumque fuerat temporibus Theodosij senioris à reliquo Illyrico; quod deinceps Occidentale vocatum est, eo quod Occidentis Imperio reservatum fuerit; ut ante divisionem illam, solidum Illyricum Occidenti adscribatur. Sed Theodosij conatus irritus fuit. Erenim post tempora istius legis (quæ lata est anno quadragesimo vigesimo primo) à solo Romano Episcopo Macedoniae Episcopi pependerunt, ad eumq; solum relationes suas in rebus dubiis destina-verunt; ut patet ex epistola Leonis ad Ana-

stium Thessalonicensem, cui vices quoque suas per Macedonia Diœcesim commiserat. Inde est quod Clerici Constantinopolitanæ, cùm privilegia sedis suæ tantopere assertum & amplificatum irent in Concilio Chalcedonensi, Illyrici mentionem nunquam in-jecerunt, solisque Diœceses Thracicam, Asianam, & Ponticam obtinuerunt canone xxvii. illius Concilij. Quare lex Theodosij effectum sortita non est, in eo capite quod Illyricum Orientale Constantinopolitano Episcopo addicebat, cùm Patriarchatui Romano semper paruerit, donec per vim à sedis apostolica administratione distractum est, ut dixi cap. i. libri primi.

ADDITION

STEPHANI BALUZII.

CVM illustrissimus Archiepiscopus observaverit hoc loco irritum fuisse conatum Theodosij, qui relationem rerum dubiarum Illyricanae Diœceseos tribueret tentaverat Episcopo Constantinopolitano, offici atque muneri mei esse puto hanc illius observationem confirmare auctoritate ejusdem Theodosij præfertim eum immortalis memorię viro (ut de Barionio dicebat Sirmondus) debere me judicem; ut quæ recte & verè ab eo dicta sunt, ea ut pro veris habeantur, enitar quoad possum. Itaque conjecturam ejusdem Archiepiscopi ostendam veram esse ex rescripto Theodosij ad Honorium Augustum, quo (ut recte adnotatum est ab Holstenio) abrogavit legem illam quam in hoc paragraphe Marca suscepit explicandam, privilegiisque Romani Pontificis in Illyricanae Ecclesiæ renovavit ac confirmavit rogatu Honorij. Edita est nuper ab Holstenio Synodus habita Romæ anno dxxxii. sub Bonifacio secundo: inter cuius Acta extat epistola Honorij ad Theodosium, quæ eum rogarat ut remotis quorundam Episcoporum Illyrianorum subreptionibus, antiquum ordinem precipiatis custodiri, & ut privilegia Romanæ sedis inconculfa perdirent. Præstat autem ista Honorij verba referre. *Petit enim (Aedes apostolica) ut hac privilegia que dudum à patribus constituta usque ad nostram tempora servata sunt, inconculfa perdurant. In qua parte perspicit serenitas tua nihil vetustis decrevis, si qua canonum conscripti sint regulis, penitus derogandum, nec tot jam seculorum reverentiam novellis prejudicijs fauicandam, Domine. Vnde majestas tua, recessus nostra pietatis affatus, Christianitatis memor, quam peccatoribus nostris misericordia coletis infundit, universis remotis que diversorum Episcoporum subreptionibus per Illyricum impetrari dicuntur, antiquum ordinem precipiatis custodiri; ne sub Principibus Christianis Romana perdat Ecclesia quod alijs Imperatoribus non amisi.* Rescriptum itaque Theodosius ad Honorium, remotam à se esse subreptionem Episcoporum Illyrianorum, priscamque apostolicam disciplinam & canones veteres obtinere debere faveisse, demandata hujus decreti executione Prefectis pretorio Illyrici sui, id est, Illyrici orientalis, cui pregerat Theodosius Imperator Orientis. Hęc sunt eius verba: *Vnde omni supplicantium Episcoporum per Illyricum subreptione*

& Imperij Lib. IV. Cap. II. 201

subreptione remota , statuimus observari quod prīsa apostolica disciplina & canones veteres eloquuntur. Super qua re , secundum formam oraculi perennatis tua . ad viros illustrēs Prefectos presory Illyrici nostri scripta porreximus , ut cessimibus Episcoporum subreptionibus , antiquum ordinem similiter faciant custodiri ; ne venerabilis Ecclesia sanctissima Virbis privilegia à veteribus constituta amittat , que perenne nobis sui nominis conseravit imperium.

& præcipue Clericorum patrocinium , & tranquillitatis publicę cura ad eos spectaret. Id eximiē docet libellus porrectus Marciano ab Eusebio Dorylai Episcopo , & insertus Actis Concilij Chalcedonensis ; ubi de iis quę adversūm se à Dioscoro patrata erant in Ephesino Concilio graviter conqueritur:

Intentio & propositum est majestatis vestre , uni-

II. Restat ut Photij dolosam exppositio-
nem paucis refellam : qui studio augenda
Constantinopolitanae sedis , quam invase-
rat , indefinita locutione omnia canonica
judicia in Illyrico acta ab Archiepiscopo
Constantinopolitano & ejus synodo defi-
nienda esse ait. Quod alienum est à mente
Theodosij , qui definitions istas synodis
provinciarum , vel etiam generali synodo
Diocesenos Illyricianæ attribuit , non autem
synodo Constantinopolitanae. Quæstiones
enim ista locis suis & à sua Dioceselos syno-
dis audiri debent , ut inquit Valens , Gra-
tianus , & Valentinianus ; idque diserte cau-
tum est canonibus Secundæ Synodi. Id
unum exceptit Theodosius , ut si quod du-
biūmergeret , ad sedem Constantinopo-
litanicam referretur. Itaque quod de una spe-
cie dictum est , ad omnes generaliter trahi
non debet. Porrò vir illustrissimus & erudi-
tissimus in specie hujus legis fingenda lap-
sus est. Existimat enim Theodosio ab Attico
Episcopo Constantinopolitano suggelatum
fuisse , Illyrianos Episcopos res novas mo-
lientes , à sedis Constantinopolitanae obse-
quio recessisse , sub Arsacio decessore suo , &
hoc colore eliciisse rescriptum illud , quo
cessante illa innovatione , veteres canones
servari præcipiuntur ; scilicet , ut ille expli-

M. Cao, Ferroni,
et al.

cat, canon Secundæ Synodi, quo primatus defertur Episcopo novæ Romæ, post Romanum Episcopum. Sed adeo apertum erat Illyricum nunquam sedem Constantinopolitanam coluisse ut nemo tam perficta frontis fuisse censendus sit qui libertatem Illyrianorum, innovationem appellaret; præfertim cùm ipso canone secundo CP. (quem sub nomine verutatis & pristinorum canonum vult significari vir summus) nulla Diœceseos Illyriiana mentio facta fuerit, sed tantum Ægyptiacæ, Antiochenæ, Asiane, Pontice, & Thracice; ut alibi monui.

III. Ut autem redeam ad Principum auctoritatem; non solum lege generaliter lara canones adversus novitates vindicabant, sed etiam specialiter injuriam illatam in iudiciis canoniciis per canonum violationem decretis suis refarciebant, si quis ad eos querelam suam deferret. Cui rei ex officio incumbebant, non solum quod canonum custodia illis commissa esset, sed etiam quod civium

& præcipue Clericorum patrocinium , & tranquillitatis publice cura ad eos spectaret. Id eximiè docet libellus porrectus Marciano ab Eusebijo Dorylai Episcopo , & insertus Actis Concilij Chalcedonensis ; ubi de iis quæ adversum se à Diocesoro patrata erant in Ephesino Concilio graviter conqueritur: *Intentione & propositum est majestatis vestre, universis quidem sibi subditis providere, & manum porrigit omnibus in justè oppressis, præcipue tamē fungensib[us] sacerdotio; in hoc doxinitati placentes, à qua vobis imperare & dominari sub hoc sole donatum est. Ergo quoniam multa & dira & contra omnem consequentiam fides que in Christum est, & nos, sumus perpessi à reverendissimo Dioesoro Episcopo Alexandriae magna civitatis, adimis vestram pietatem, supplicantes iustitiam promereri.* Vnde pater Eusebium fiducia patrocinij ductum, quod Marcianus Sacerdotibus oppressis praestare tenebarur, ad eum accessisse, ut Principis auctoritate ius suum consequi posset, ob ea que contra canones à Diocesoro gesta erant Ephesi. Basilianus quoque Ephesi quondam Epifelopus preces obtulit Marciano, quæ relate sunt in Concilio Chalcedonensi ; quibus iniquo iudicio se ab episcopatu depulsum exponit, subsidiūmque regie tuitionis exposcit: *Omnis salua violentiam patientium post Deum vestra tranquillitas est, præcipue autem Sacerdotum Christi. Quapropter & ego ad has preces veni provulsus vestigiis vestris, ut in his mei miserebamini.* Eunomius Episcopus Nicomedie in Bithynia auxilium quoque Marciani implorat adversus invasionem Anastasij Nicenæ, quia, ut inquit ille, *imperium Principi collatum est ad salutem orbis & pacem Ecclesiarum.*

2. କାଳିପାତ୍ର ନାମରେ
କାଳିପାତ୍ରରେ

3. ແກ້ວມະນີ ຕະຫຼາມ
ນັມເຕີເຕີລຸ ຂົມຄົນ
ແກ່ ດິຈອນ ດັ-
ດີລູ ທະ ຕະຫຼາມ.

Act. xi. Corin.
Chalced. 1020
αποφένει την πλα-
ταρχόντιν ουτή την
δεύτερη γενετική
γενετικήν την ουτήν
την επικατάστασην
την διορθωτικήν
την τοιαύτην στην
επανάστασην
αποκαταστάσει την
τοιαύτην απαντητικήν
επιχείρηση την τοιαύτην
αποκαταστάσει

* A. G. XIII. Θεοί
τὸ Βασιλεὺς τὸν πόλεων
τὸν κράτος τὸν τοῦ εὐ-
λογού οὐδὲ συντετριψεν
τῆς εἰκόνων, οὐ
εἰρώνεψεν τῶν αγίων
εὐχαριστίας, οὐκεπέ-
μενος διαμετρηθεὶς.

Ge

& in eo maximè differt à Donatistarum appellatione, quam idem religiosissimus Princeps merito execratus est. de qua dicemus capite sequenti. Quae explicatio, Novatorum quoque & aliorum aliquot opinionem refelit, qui iudicia canonica Principum imperio olim subiecta fuisse, hoc præcipue argumento ducit, sibi perjuadent.

V. Eusebiani & Meletiani , infensissimi Athanasij hostes, & decantatam illam fabulam calicis fracti , altaris eversi , & Arsenij Episcopi ab Athanasio cassi , in apertam accusacionem vertunt ; Synodum Tyriam à Constantino imperant , quò se conferrent ex Europa , Asia , Africa , & Aegypto sexaginta Episcopi à Principe ad arbitrium accusatorum delecti , qui criminum delatorum cognitionem susciperent . Quò misit etiam Princeps Dionysium Consularem , ut in synodo omnium rerum gerendarum Episcopos admoneret , atque animadversor esset & custos conservande aquabilitatis & ordinis . Concilium istud , quod partim ex Episcopis orthodoxis constabat , partim ex iis qui occulterè Arrianam impietatem fovebant , omnem judiciorum ordinem insuperhabuit . Etenim hostium Athanasij studiis cō res provectione est , ut Episcopi quidam in Mareotidem Aegypti regionem delegarentur , qui testimonia exciperent de calice fracto & altari everso . In quo quatuor peccata fuerant contra judiciorum ordinem & juris naturalis prescriptum . Primum est , quod à rectione seu recusatione hostium suorum Athanasius exciderit . Secundum est , delegationem datum ab adversariis Athanasij , non vero ab integro Concilio . Tertium , delegatos fuisse suspectissimos homines , immo vero & aper-tilissimos Athanasij hostes . Quartum , absente Athanasio , nec vocato , aucteius Clericis

Epistola Constan-
tini apud Baronem
an. 334. f. 2.

Libellus Episc. Aegypti apud Baron. an. 335.

dos, ut purum istius rei scrutinium haberi possit.
Sanè Dionysius Comes iniquo animo ferebat Legatos communi omnium sententia decretos non fuisse, ut patet ex ejus epistola ad Eusebianos : *Cum admonerem vestram bonitatem, Legatos communi suffragio & judicio deligendos esse.*

V. Quapropter Athanasius & Episcopi
Ægyptij libello contestatorio (qui hodie in
foro evocatorius diceretur) à Dionysio po-
stulant ne calumniis consarcinatis det lo-
cum , fuitque negotium integrum Imperato-
ri seruet , ne infidias ab Eusebianis confictis
innocentes premerentur . Vnde colligere li-
cer , dolum , infidias , calumniam , & ho-
stium , qui in illo Concilio judices sedebant ,
gratiam , Athanasio & Ægyptiis occasionem
dedisse ut judicij ecclesiastici cognitionem
ad Confistorium Principis transferrent . Hoc
docebunt verba ipsa libelli Dionysio oblati :
*Cum multis videremus calumniarum consarcina-
tionem , & ex consarcinationibus infidias Eu-
sebii , Narcissi , Flacilli , Theognij , Maris , Theo-
dori , & Patrophi aduersum nos , quos quia
principio detrectantes rejecere non licuit , necessariò
ad hanc protestationem devenimus ; presertim
cum animadvertemus multa ad gratiam Meletia-
norum , multa rursus ad infidias catholicæ Ecclesie
sub nostris criminibus agitari . Necessariò ob id
quaque hunc libellum tibi porrigitur , cum multis
obsecrationibus , ut Dei metu in animo servato ,
qui imperium augustinissimi & pientissimi Impera-
toris Constantini tuerit , cognitionem caffarum
nostrarum ipsi augustinissimo Imperatori reserves .
Equum est enim te ab Imperatore missum , nego-
tium hoc integrum retinere .*

VII. Attamen insuper habitis libellis contestatoris, judicium redditur in Athanasium absentem & inauditum, qui episcopali dignitate sententia Concilij Tyri dejectus est. A qua sententia Constantinum appellavit; qui ejus causse suscepit cognitionem, eo quod Athanasius de vi sibi per insidias illata, adversus fas omne, conquerebatur. Cujus rei fidem facit rescriptum Constantini, quod extat apud Athanasium: *Ego quidem ignoro, inquit, quid sibi velint ista, que a vestra synodo pertulimur & tempestatem judicata sunt. Mibi sanx' videtur nec scio quo patto veritas per immo-destiam opprimi, dum per vestram contentionem, quam invictam cupitis, ea que Deo placent non consideratis.* Mox de Athanasio loquens: *Magna libertate nihil aliud postulavit, quam ut vos hoc evocari juberem: quo nobis presentibus, que per vim passus esset, conqueri posset. Quod cum mihi aequum & temporibus meis congruum videretur, scripto vobis denuntiatum volui, ut quotquot synodus Tyri absolvistis, sine omni ter- rificatione ad Pratorium vestrum duceremus.*

*Conveniatis, re ipsa quantum severitatis integratique sit in vestris sententiis, coram meipso declaraturi. Attamen cognitionis istius even- tū malè cessit Athanazio per fraudes Eusebianorum, qui sententia sua contra judi- ciorum ordinem latē viribus diffidentes, no- vā calumniam compingunt; scilicet mina- tum fuisse Athanasium, se catoplum seu fru- mentariam subvectionem, quæ classe Ale- xandrina Constantiopolim quotannis de- ferretur, interversurum, quod redemptis te- stibus cùm Principi probassent, ejus judicio in Gallias relegatur. Meminerunt utriusque sententia Episcopi Orientis in epistola sua synodica, apud Hilarium: *In presentem Atha- nasiū dignam pro criminib[us] sententiam di- cant. Propter quod Tyro fugiens, Imperatorem appellat. Audit etiam Imperator; quīque interro- gatione habita, omnia ejus flagitia recognoscens, sua illum sententia in exilium deportavit.* Ex Athanasij libellis, & rescripto Constantini, apertissimè constat Athanasium exultasse in his angustiis liberum esse afflito subsi- dium tuitionis imperatoria implorare, & Principis partes esse ut perspiciat an vis ulla contra præscriptum legum & canonum illata sit.*

C A P V T I I I.

Synopsis.

I. Autoritas Principum Romanorum in plerisque capitibus judiciorum ecclesiasticorum expenditur. Da- bant judices, sed Clericos, in causis ecclesiasticis, è Concilio Milevitano, & è delegatione trium Episcoporum Gallie in negotio Donatistarum à Constantino fa- ëta, qui unā cum Melchiade de Ceciliiano iudicium ferre. Ex illa delegatione Augustinus probat contra Donatistas, iudicium illud non fuisse usurpatum.

II. Eadem judices dandi potestas probatur è Con- cilio Chalcedonensi.

III. Episcopis delegatis autoritatem dabant judi- candi eos qui alias sibi subdit non essent, è Cyrillo Alexandrino.

IV. Metropolitano aut Patriarcha suspecto, ab una provincia iudicium transferabant in aliam; è Con- cilio Beryteni, quod relatum est in Chalcedonensi.

V. Synodis à se inditatis prescribant judiciorum ordinem. Quod docetur aliquot exemplis. Theodosius irritum declaravit Concilium Ephesinum, quod fines præscriptos à Principe in modo procedendi excessisset. Causa tamen cognitionem integrā reliquit Concilio.

VI. Synodus Ephesina conqueritur, non de incom- petentia Principis, sed de obreptione; quam Legatis missis ostenderunt. Discessio, an ordo retentus esset à Concilio, fieri poterat in Consistorio, u fatentur Orientales. Negotio discessu, Theodosius confirmat Acta Synodi Ephesina, que antea reficerat.

VII. Explicatur in quo fines præscriptos à Theo- dosio excessisset Concilium Ephesinum. Absente Ioanne Antiocheno & delegato Principis, iudicium babuerat

de Nestorio. De causis criminalibus pronunciaverat, quas Princeps evocaverat Constantinopolim. Idem Theodosius ordinem cassarum præscripsit Concilio Ephesino it, u nalle lites civiles agerentur ante qua- stionem fidei. Iussit etiam Flavianum abstinere à iudi- cio, & sedere inter reos; quamvis ordinario iure aliter fieri debuisset.

A VCTORITAS Principum in aliis quoque judiciorum ecclesiasticorum articulis exercebatur, de quibus nunc agen- dum est: quamvis pleraque à nostris mori- bus sint aliena, atque ideo in usum deduci non possint, quin aperte Sacerdotij & Imperij Concordia lardatur. Imperatores ergo Romani à Sacerdotibus interpellati, judices dare poterant, sed Clericos, qui de nego- tiis ecclesiasticis sententiam ferrent. Eam auctoritatem aperte Principibus asseruit Concilium Milevitana secundum anno quadringentesimo decimo sexto, quod rela- tum est à Gratiano: *Placuisse ut quicunque ab Imperatore cognitionem publicorum judiciorum petierit, honore proprio privetur. Si autem episcopale iudicium ab Imperatore petierit, nihil ei obstat.* Vetus istius auctoritatis manavit à Con- stantino in causa Cæciliani Carthaginensis Episcopi, qui per summam injuriam à sep- tuaginta Episcopis Donati schismate infec- tis damnatus, Ecclesiam retinebat. Qua de re conquesti sunt Donatistæ Anulino Pro- consuli Africæ impediò postulantes ut fas- ciculum in aluta signatum cum libello sibi oblato ad sacram Comitatum dirigeret. Constantinus juris religiosissimus Princeps cognitionem criminis ecclesiastici (de tra- ditione enim librorum sacrorum agebatur) adversus Episcopum suscipere noluit. Sed Donatistis acriter ea de re objurgatis, & Episcopos è Gallia, ubi Princeps tunc mo- rabatur, sibi judices dari postulantibus, eō quod Africana iudicia per contentiones par- tium suspecta essent, Princeps pacis ecclie- siasticæ studiosissimus tres Galliarum Epis- copos, Maternum Agrippinensem, Reti- cium Augustodunensem, & Marinum Are- latensem delegavit, qui unā cum Melchiade Romano Pontifice item dijudicarent. Nec enim causa illa generalis, qua totius Ecclie- sia communionem perturbabat, absque Ro- mano Pontifice rite definiri poterat. Memi- nerunt Eusebius, Optatus, & B. Augustinus hujus delegationis; cuius sunt hæc verba in epistola ad Melchiadem: *V[er]sum est mihi ut idem Cecilianus cum decem Episcopis qui illum reum facere videantur, & decem alys quos ipse sive litis dijudicationi necessarios existimaverit, Romanum navigio traxicat: ut ibi coram vobis, Re- ticio etiam, & Materno, & Marino collegis ve- siveris, quos ea de causa Romanam maturare jussi- erim,*

C c ij